

PREDLOG
EVA: 2025-1611-0026
SKRAJŠANI POSTOPEK

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PREPREČEVANJU PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 48/22, 145/22 in 17/25; v nadaljnjem besedilu: ZPPDFT-2) je temeljni pravni akt, ki v Sloveniji določa ukrepe, pristojne organe in postopke za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje pranja denarja ter financiranja terorizma. Prav tako ureja tudi inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb zakona. Njegov glavni cilj je tako zagotoviti preglednost finančnih transakcij, zmanjšati tveganje za zlorabo finančnega sistema in okrepiti nadzor nad poslovnimi subjekti ter finančnimi institucijami.

ZPPDFT-2 določa obveznosti tako imenovanih zavezancev, kamor spadajo banke, zavarovalnice, borzaposredniške družbe, notarji, odvetniki, nepremičninske družbe in druge organizacije, ki se pri svojem poslovanju srečujejo s tveganji pranja denarja. Ti subjekti morajo izvajati ukrepe za ugotavljanje in preverjanje identitete svojih strank, spremljati poslovanje ter poročati o sumljivih transakcijah Uradu Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja (v nadaljnjem besedilu: urad).

ZPPDFT-2 predpisuje tudi ukrepe glede mednarodnih sankcij ter obveznosti glede poročanja in sodelovanja z nadzornimi organi, kot so Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev in drugi pristojni organi. Prav tako določa kazenske sankcije za primere nespoštovanja določb, ki vključujejo visoke denarne kazni ali druge pravne posledice.

Posebna pozornost je namenjena ocenjevanju tveganja pri posameznih strankah in poslovnih odnosih. Zavezanci morajo izvajati ukrepe, sorazmerne s stopnjo tveganja, pri čemer zakon določa tudi posebne primere, kjer je potrebna okrepljena skrbnost, na primer pri politično izpostavljenih osebah ali transakcijah z visoko tveganimi državami.

ZPPDFT-2 ureja tudi **register dejanskih lastnikov**, ki je ključen instrument za zagotavljanje preglednosti lastniških struktur pravnih subjektov in preprečevanje finančnih zlorab, predvsem glede pranja denarja in financiranja terorizma. Namen registra dejanskih lastnikov je omogočiti vpogled v to, kdo dejansko nadzoruje pravne osebe in druge subjekte, s čimer se zmanjšuje možnost prikrivanja premoženja ali zlorabe pravnih struktur za nezakonite dejavnosti.

Dejanski lastnik je fizična oseba, ki ima nad pravnim subjektom končni nadzor. To pomeni, da lahko neposredno ali posredno vpliva na njegovo upravljanje ali sprejemanje odločitev. V skladu z ZPPDFT-2 se za dejanskega lastnika šteje tisti, ki ima v lasti več kot 25 % delež pravne osebe, obvladuje več kot 25 % glasovalnih pravic ali kako drugače izvaja prevladujoč vpliv na upravljanje pravne osebe. Če takšnih oseb ni mogoče določiti, se za dejanskega lastnika šteje ena ali več oseb, ki zasedajo položaj posloводства te pravne osebe.

Vpis dejanskih lastnikov v register dejanskih lastnikov je zakonska obveznost pravnih oseb, vključno s podjetji, društvi, zavodi in drugimi organizacijami. Podatke morajo redno posodablјati in zagotavljati njihovo pravilnost ter resničnost. Obveznost vpisa in posodablјanja podatkov velja tudi za tuje pravne osebe, če poslujejo v Sloveniji.

Dostop do registra dejanskih lastnikov je omejen glede na vlogo in potrebo posameznih ustanov ali oseb. Z registrom dejanskih lastnikov se tako zavezancem po ZPPDFT-2 omogoči dostop do pomembnih podatkov za potrebe izvajanja ukrepa pregleda stranke ter organom odkrivanja in pregona (na primer. Finančna uprava Republike Slovenije, policija, tožilstvo), sodiščem ter nadzornim organom iz prvega odstavka 152. člena ZPPDFT-2 za potrebe izvajanja pooblastil in nalog v zvezi z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma.

Poleg tega so podatki o osebnem imenu, mesecu in letu rojstva, državi stalnega in začasnega prebivališča, državlјanstvu, višini lastniškega deleža ali obliki nadzora dejanskih lastnikov, datumu vpisa in izbrisa dejanskega lastnika iz registra dejanskih lastnikov ter o oznaki o samodejnem vpisu dejanskega lastnika in ugotovljeni neskladnosti podatkov o dejanskem lastniku javni in brezplačno dostopni na spletni strani upravljavca registra dejanskih lastnikov, in sicer Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES). Namen javnosti podatkov je zagotavlјanje višje ravni pravne varnosti pri sklepanju poslovnih razmerij, varnosti pravnega prometa, integritete poslovnega okolja ter preglednosti poslovnih razmerij posameznikov s poslovnimi subjekti, ki delujejo v poslovnem okolju in pravnem prometu.

ZPPDFT-2 je tako usklajen z evropskimi direktivami in mednarodnimi standardi na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Njegov namen je zagotavlјanje varnega in preglednega finančnega okolja, ki bo odporno proti zlorabam, hkrati pa bo omogočalo učinkovito poslovanje pravnim osebam.

Sodba Sodišča Evropske unije

Sodišče Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) je 22. novembra 2022 v združenih zadevah C-37/20 in C-601/20 izdalo pomemben precedens glede javnega dostopa do registra dejanskih lastnikov pravnih oseb, kot ga ureja Direktiva (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (UL L 141 z dne 5. 6. 2015; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2015/849/EU). Sodba Sodišča obravnava vprašanje skladnosti določbe navedene direktive, ki zahteva, da države članice EU omogočijo širši javnosti neomejen dostop do podatkov o dejanskih lastnikih, s temeljnimi pravicami, zagotovljenimi v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C, št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 389), zlasti pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter pravico do varstva osebnih podatkov.

V konkretnih primerih je Sodišče presojalo pritožbe, ki so izpodbijale javno razkritje osebnih podatkov, kot so ime, datum rojstva, državljanstvo, država prebivališča in narava lastniškega deleža dejanskih lastnikov. Pritožniki so zatrjevali, da takšen ukrep nesorazmerno posega v njihove pravice, medtem ko je Evropska komisija zagovarjala, da je javni dostop nujen za zagotavljanje preglednosti in preprečevanje nezakonitih finančnih dejavnosti.

Sodišče je v svoji analizi poudarilo, da javna dostopnost podatkov o dejanskih lastnikih nedvomno podpira cilj splošnega interesa, saj prispeva k boju proti pranju denarja in financiranju terorizma. Obenem je ugotovilo, da obseg in narava tega posega presegata tisto, kar je strogo potrebno za doseg tega cilja. Dostop širše javnosti do občutljivih osebnih podatkov, brez kakršnih koli omejitev ali pogojev, je bil ocenjen kot resen poseg v zasebnost in varstvo podatkov. Sodišče je tako opozorilo, da Direktiva 2015/849/EU ni zadosti meri upoštevala načela sorazmernosti, saj bi bilo mogoče enake cilje doseči z manj invazivnimi ukrepi, na primer z omejitvijo dostopa na pristojne organe ali osebe z dokazanim legitimnim interesom.

Na podlagi teh ugotovitev je Sodišče 30. člen Direktive 2015/849/EU, ki zahteva neomejen javni dostop do registra dejanskih lastnikov, razglasilo za neveljavnega. Sodba poudarja, da mora zakonodaja EU pri oblikovanju ukrepov za preglednost zagotoviti pravično ravnovesje med javnim interesom in temeljnimi pravicami posameznikov.

Navedena sodba je razlog, da je Evropska komisija s 74. členom Direktive (EU) 2024/1640 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2024 o mehanizmi, ki jih morajo vzpostaviti države članice za preprečevanje uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Direktive (EU) 2019/1937 ter spremembi in razveljavitvi Direktive (EU) 2015/849 (UL L št. 2024/1640 z dne 19. 6. 2024; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1640/EU) spremenila 30. in 31. člen Direktive 2015/849/EU na način, da je dostop do nekaterih podatkov iz registra dejanskih lastnikov omejen na tiste osebe, ki izkažejo upravičen interes. Gre za dostop do podatkov o osebnem imenu, mesecu in letu rojstva, državi stalnega in začasnega prebivališča, državljanstvu ter višini lastniškega deleža v lasti dejanskega lastnika.

Status častnih konzularnih funkcionarjev kot politično izpostavljenih oseb

Določitev statusa politično izpostavljenih oseb (v nadaljnjem besedilu: PIO) z vidika preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma bistvenega pomena, saj omogoča prepoznavanje in obvladovanje povečanih tveganj, ki izhajajo iz njihovega položaja, vpliva in dostopa do javnih sredstev. Ta način obravnave, usklajen z mednarodnimi standardi Projektne skupine za finančno ukrepanje (*angleško* Financial Action Task Force - FATF) ter uzakonjen v ZPPDFT-2, cilja na preprečevanje zlorabe finančnega sistema za prikrivanje nezakonito pridobljenega premoženja, korupcije ali drugih finančnih nepravilnosti. PIO so definirane v 66. členu ZPPDFT-2, in sicer gre za fizične osebe, ki delujejo ali so v zadnjem letu delovale na vidnem javnem položaju v državi članici ali tretji državi, vključno z njihovimi ožjimi družinskimi člani in ožjimi sodelavci.

Pomen statusa PIO se kaže v obveznosti zavezancev, kot so finančne institucije, da za PIO izvajajo strožje ukrepe poglobljenega pregleda stranke, določene v 64. členu ZPPDFT-2. Ti ukrepi vključujejo ugotavljanje identitete PIO, pridobitev odobritve vodstva za poslovna razmerja, preverjanje izvora premoženja in sredstev ter stalno okrepljeno spremljanje. Takšen način dela zagotavlja, da se morebitne nepravilnosti, kot so nenavadno visoke transakcije ali nepojasneni viri dohodka, hitro zaznajo in po potrebi prijavijo uradu. S tem se zmanjšuje tveganje, da bi posamezniki na vplivnih položajih izkoristili svoj status za pranje denarja ali prikrivanje korupcijskih dejanj.

Poleg tega določitev statusa PIO prispeva k sistemski preglednosti in zaščiti integritete finančnih institucij. Z vključitvijo družinskih članov in sodelavcev se preprečuje posredna zloraba prek zaupnikov, kar povečuje učinkovitost nadzora. Hkrati ta ureditev krepi zaupanje v javne ustanove z dokazovanjem, da so tudi visoki funkcionarji podvrženi strogemu nadzoru, kar je ključno za ohranjanje pravne države in gospodarske stabilnosti. Na ta način status PIO deluje kot preventivni in nadzorni mehanizem, ki ščiti finančni sistem pred zlorabami ter podpira širše cilje boja proti finančnemu kriminalu.

Direktiva 2015/849/EU v 3. členu PIO opredeli kot fizično osebo, ki deluje ali je delovala na vidnih javnih položajih, kar med drugim zajema veleposlanike, odpravnike poslov in visoke častnike oboroženih sil.

Ureditev v Republiki Sloveniji je strožja od ureditve v Direktivi 2015/849/EU, saj tretji odstavek 66. člena ZPPDFT-2 med drugim določa, da so fizične osebe, ki delujejo ali so delovale na vidnem javnem položaju, tudi vodje diplomatskih predstavništev in konzulatov ter predstavništev mednarodnih organizacij in visoki častniki oboroženih sil. Vključeni so torej tudi vodje konzulatov, pri čemer se na podlagi Uredbe o seznamu funkcij, ki se v Republiki Sloveniji štejejo kot vidni javni položaj (Uradni list RS, št. 71/23) med vodje konzulatov prištevajo tudi častni konzuli, ki vodijo častni konzulat na območju Republike Slovenije.

Namen takšne ureditve, ki je z uvrstitvijo častnih konzularnih funkcionarjev med PIO v Republiki Sloveniji strožja od ureditev v drugih državah članicah EU, je dodatno zagotovilo glede ustrezne integritete oseb, ki so predstavniki tuje države članice v Republiki Sloveniji. Vendar se je pri dosedanjem izvajanju zakona pokazalo, da izvajanje določb v zvezi s PIO nesorazmerno omejuje opravljanja osnovne, največkrat poslovne dejavnosti oseb, ki delujejo kot častni konzuli (na primer, v primeru, ko so častni konzularni funkcionarji hkrati tudi lastniki oziroma nosilci upravljaljskih funkcij v gospodarskih družbah). Nenazadnje je praksa pokazala, da so častni konzularni funkcionarji zaradi statusa PIO nemalokrat v poslovnih odnosih stigmatizirani, kar lahko vodi v neupravičeno neenako obravnavo, v nekaterih primerih pa celo do poslovne škode za posameznika ali gospodarsko družbo, v kateri izvaja upravljaljsko funkcijo. Opravljena je bila tudi analiza opredelitve častnih konzularnih funkcionarjev v drugih državah članicah EU, kjer je bilo ugotovljeno, da je Republika Slovenija edina država članica EU, ki med PIO uvršča tudi častne konzularne funkcionarje.

Zaščita finančnih interesov Evropske unije

Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj (v nadaljnjem besedilu: MKRR) v vlogi organa upravljanja Programa evropske kohezijske politike za obdobje 2021–2027 izvaja naloge, določene z Uredbo (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L št. 2021/231 z dne 30. 6. 2021, str. 159; v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 2021/1060) ter nacionalnimi predpisi. Naloge, ki so določene v Uredbi 2021/1060/EU, izvajajo v Sloveniji tudi druga ministrstva kot so Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: organi upravljanja).

V skladu z 72. členom Uredbe (EU) 2021/1060 mora MKRR za vsako operacijo, (so)financirano s sredstvi evropske kohezijske in druge evropske politike, elektronsko beležiti in shranjevati podatke, potrebne za spremljanje, vrednotenje, finančno poslovanje, preverjanje in izvedbo revizije. Ti podatki so podrobneje opredeljeni v Prilogi XVII Uredbe (EU) 2021/1060 in vključujejo tudi informacije o dejanskih lastnikih prejemnikov sredstev, kot so ime, priimek, datum rojstva ter nacionalna

identifikacijska številka. Za izpolnjevanje teh obveznosti MKRR upravlja informacijski sistem IS e-MA2, ki je zasnovan tako, da zagotavlja vnos, dostopnost, sledljivost in povezljivost podatkov z drugimi informacijskimi sistemi javnega sektorja ter sistemom Evropske komisije, kot to določa 40. člen Uredbe o izvajanju uredb (EU) in (Euratom) na področju izvajanja evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 za naložbo za rast in delovna mesta.

Trenutno je MKRR že vzpostavilo tehnično infrastrukturo za povezavo IS e-MA2 z registrom dejanskih lastnikov, ki ga v skladu z ZPPDFT-2 upravlja AJPES. Register dejanskih lastnikov vsebuje ključne podatke o lastništvu pravnih subjektov, potrebnih za izpolnjevanje zahtev Priloge XVII Uredbe (EU) 2021/1060. Ta povezava je operativno pripravljena in omogoča pridobivanje podatkov o dejanskih lastnikih upravičencev, izvajalcev operacij in končnih prejemnikih finančnih mehanizmov, kar je bistveno za preprečevanje nepravilnosti, kot so goljufije, ter za zagotavljanje zakonitosti in pravilnosti izdatkov, ki jih Republika Slovenija poroča Evropski komisiji.

Kljub temu pa je zdajšnja pravna ureditev pomanjkljiva. Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22) v 87. členu določa, da je povezovanje uradnih evidenc, kot je register dejanskih lastnikov, z drugimi zbirkami podatkov dopustno le, če to izrecno dovoljuje zakon. V tem primeru ZPPDFT-2, ki ureja vzdrževanje in upravljanje registra dejanskih lastnikov, ne vsebuje določila, ki bi izrecno omogočalo povezavo z informacijskim sistemom IS e-MA2. Zato MKRR kljub tehnični pripravljenosti ne more zakonito izvajati povezovanja evidenc, kar ogroža izpolnjevanje obveznosti iz 69. člena Uredbe (EU) 2021/1060. Ta člen državam članicam EU nalaga sprejetje vseh potrebnih ukrepov za preprečevanje, odkrivanje in odpravo nepravilnosti ter poročanje o njih, vključno z zbiranjem podatkov o dejanskih lastnikih. Gre za širši sistemski problem, saj se z enako pravno pomanjkljivostjo sooča tudi Urad Republike Slovenije za okrevanje in odpornost (v nadaljnjem besedilu: URSOO), ki pri izvajanju svojih nalog prav tako potrebuje povezovanje zbirk podatkov, a mu to onemogoča pomanjkanje ustrezne zakonske podlage.

Zdajšnje stanje torej zaznamuje razkorak med tehnično izvedljivostjo povezovanja in pravno pomanjkljivostjo. Zato se s predlogom zakona uredi tudi pravna podlaga za povezovanje registra dejanskih lastnikov, vzpostavljenega na podlagi ZPPDFT-2, z informacijskimi sistemi za izvajanje evropske kohezijske politike in izvajanja ukrepov Mehanizma za okrevanje in odpornost v Republiki Sloveniji.

Pošiljanje povratnih informacij

ZPPDFT-2 v 112. členu določa postopek obveščanja po tem, ko urad zaključi zbiranje in analiziranje podatkov, informacij in dokumentacije o določeni transakciji, osebi, premoženju ali sredstvih. Urad o končanih postopkih pisno obvesti zavezanca iz 76. člena ZPPDFT-2 (npr. banke, odvetnike, notarje), pobudnika iz 108. in 109. člena ZPPDFT-2 (osebe ali institucije, ki so sprožile postopek) ter nadzorni organ iz 168. člena ZPPDFT-2 (npr. Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev). ZPPDFT-2 dopušča tudi eno izjemo, in sicer se obveščanje ne izvede, če urad presodi, da bi to lahko škodovalo nadaljnjemu postopku, na primer preiskavi ali sodelovanju z drugimi pristojnimi organi, kot sta policija ali tožilstvo. Ta prilagodljivost je ključna za zaščito postopkov, ki so že v teku, s čimer uradu omogoča, da deluje učinkovito v občutljivih primerih, saj bi razkritje informacij lahko ogrozilo uspeh že začelih postopkov.

Nadalje 112. člen ZPPDFT-2 določa, da urad zavezanca, ki so mu po ZPPDFT-2 dolžni sporočiti sumljive transakcije, obvesti o koristnosti in uporabnosti posredovanih informacij. Namen te obveznosti je zagotoviti preglednost in spodbuditi zavezanca, kot so finančne institucije, k vestnemu izvajanju pregledov strank in natančnemu poročanju o neobičajnih ali sumljivih transakcijah. S tem zavezanci

dobijo vpogled v to, kako postopki, ki jih vodi urad, pomagajo pri preprečevanju finančnih zlorab, kar krepi zaupanje in sodelovanje z uradom.

Po trenutno veljavni zakonodaji lahko urad posreduje povratno informacijo o svojih ugotovitvah samo zavezancem, ki so posredovali osnovno prijavo sumljive transakcije, ne pa tudi zavezancem, od katerih je urad v zvezi s prijavo sumljive transakcije zahteval določene podatke, informacije in dokumentacijo, niti ne nadzornikom, ki bi jim bil tako omogočen vpogled v izvajanje ukrepov zavezancev v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma. Zaradi takšne pravne ureditve v praksi prihaja do neustrezne obravnave strank s strani zavezancev, ki zgolj pridobijo informacijo urada o domnevni sumljivi transakciji, ne pa tudi povratne informacije o izidu preiskave urada.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Glavni cilj predloga zakona je delni prenos Direktive 2024/1640/EU v delu, ki spreminja Direktivo 2015/849/EU, in se nanaša na upravičen interes, ki ga morajo izkazati zainteresirane osebe, če želijo dostopati do podatkov v registru dejanskih lastnikov. Podlaga takšni ureditvi sta tudi sodbi Sodišča pod opravilno številko C-37/20 in C-601/20, iz katerih med drugim izhaja, da širša javnost do informacij o dejanskih lastnikih ne more več priti, zato je cilj tega zakona hkrati tudi prilagoditev pravne ureditve sodbam Sodišča.

Poleg tega je cilj predloga zakona spremeniti ureditev glede statusa PIO, po kateri bodo častni konzularni funkcionarji izvzeti iz tega statusa, odpraviti pomanjkljivost glede pravne podlage za povezovanje registra dejanskih lastnikov z informacijskimi sistemi, namenjenimi za izvajanje kohezijske in druge evropske politike v Republiki Sloveniji, ter delno spremeniti ureditev na področju povratnih informacij urada.

2.2 Načela

Pri pripravi predloga zakona so bila upoštevana naslednja načela:

- **načelo omejenega dostopa na podlagi upravičenega interesa:** dostop do podatkov o dejanskih lastnikih ni več splošno javen, temveč je omejen na subjekte, ki izkažejo upravičen interes;
- **načelo preglednega postopka za dostop:** zahteva za dostop do podatkov o dejanskih lastnikih mora biti vložena pri AJ PES, ki upravlja register dejanskih lastnikov, pri čemer mora vloga vsebovati utemeljitev upravičenega interesa, skladna z javnim interesom preprečevanja finančnega kriminala, AJ PES pa bo o vlogi odločil z uporabo pravil splošnega upravnega postopka, kar zagotavlja jasnost in preglednost;
- **načelo sorazmernih povratnih informacij:** z zagotavljanjem povratnih informacij o končnem zbiranju in analiziranju podatkov v zvezi z neko transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi, pri katerih so bili podani razlogi za sum storitev kaznivega dejanja ali predhodnih kaznivih dejanj ali pa so bili kako drugače povezani s pranjem denarja, se zavezancem in nadzornikom omogoča kakovostnejše prijave in učinkovitejši nadzor, hkrati pa spodbuja sorazmerno prilagajanje ukrepov pri obravnavi strank (npr. sprememba ocene tveganja) v skladu z ZPPDFT-2.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog zakona določa, da bo v prihodnje dostop do podatkov iz registra dejanskih lastnikov polno omogočen zavezancem, kot so banke, notarji in odvetniki, pa tudi organom odkrivanja in pregona, kot sta policija in Finančna uprava Republike Slovenije, sodiščem ter nadzornim organom, kot sta Banka Slovenije in Agencija za trg vrednostnih papirjev. Poglavitna novost je, da bodo fizične in pravne osebe, ki niso zavezanci, lahko brezplačno dostopale do omejenega nabora podatkov (o osebnem imenu, mesecu in letu rojstva, državi stalnega in začasnega prebivališča, državljanstvu, višini lastniškega deleža ali obliki nadzora dejanskih lastnikov), če bodo izkazale upravičen interes, ki bo moral biti povezan z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja ter financiranja terorizma, s čimer bo zagotovljeno, da bo dostop služil izključno tem ciljem.

Postopek za pridobitev dostopa bo urejen na način, da bo morala oseba, ki bo želela pridobiti podatke iz registra dejanskih lastnikov, pri upravljavcu registra (AJ PES) vložiti vlogo v fizični ali elektronski obliki, v kateri bo navedla svoje ime ali naziv, kontaktne podatke, naziv pravne osebe, katere dejanske lastnike bo želela preveriti, ter opis namena, ki bo jasno izkazoval upravičenost interesa v povezavi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma. Upravljavec registra bo o vlogi odločil v 15 delovnih dneh od prejema popolne vloge, pri čemer bo, če bo vloga nepopolna, vlagatelja v petih delovnih dneh pozval k dopolnitvi, kar bo podaljšalo rok odločanja. Dostop bo odobril le, če bo vlagatelj izkazal upravičen interes, pri čemer bo v odločbi navedel podatke, do katerih bo vlagatelj upravičen, ter namen njihove uporabe. Če upravičenega interesa ne bo mogoče potrditi, bo vlogo zavrnil z odločbo, proti kateri pritožba ne bo mogoča, bo pa dovoljen upravni spor. Upravljavec bo vodil evidenco vseh vlog s podatki o vlagateljih, datumih in pravnih osebah, ter te podatke hranil pet let, vlagatelj pa bo smel odobrene podatke uporabiti izključno za namen, naveden v odločbi.

S predlogom zakona bo za namen zaščite finančnih interesov Evropske unije vzpostavljena tudi pravna podlaga za povezavo registra dejanskih lastnikov z dvema ključnima informacijskima sistemoma v Sloveniji: (a) sistemom MFERAC, ki ga upravlja ministrstvo, pristojno za finance, in ki podpira poslovanje proračunskih uporabnikov na področju financ, računovodstva, upravljanja kadrov ter obračuna stroškov dela, ter (b) sistemom e-MA2, ki ga upravlja ministrstvo, pristojno za kohezijo in regionalni razvoj, in je namenjen podpori izvajanju evropske kohezijske politike, s čimer bo omogočen bolj celovit nadzor nad uporabo evropskih sredstev.

Za potrebe Mehanizma za okrevanje in odpornost bodo zajeti osebno ime, priimek in datum rojstva dejanskih lastnikov, medtem ko bodo v okviru evropske kohezijske in druge evropske politike poleg teh podatkov zbirali tudi identifikacijske številke za DDV ali davčne identifikacijske številke, kar bo omogočilo natančno prepoznavo in sledenje lastništva pravnih subjektov, vključenih v financiranje iz EU. Tako zbrani podatki se bodo shranjevali in obdelovali pri navedenih ministrstvih z različnimi roki hrambe. Ministrstvo, pristojno za finance, bo podatke iz svojih evidenc hranilo dve leti po zadnjem izplačilu sredstev iz Mehanizma za okrevanje in odpornost, kot bo določeno z zakonom o izvrševanju proračuna za posamezno leto, medtem ko bo ministrstvo, pristojno za kohezijo in regionalni razvoj podatke iz svojih evidenc shranjevalo do potrditve končnega poročila o smotrnosti, vendar največ deset let od pridobitve, po čemer se bodo podatki uničili, kar bo zagotovilo skladnost z evropskimi zahtevami in varnost podatkov.

S predlogom zakona se spreminja tudi ureditev na področju PIO, in sicer se iz seznama politično izpostavljenih oseb izvzamejo častni konzularni funkcionarji. Takšna ureditev je posledica novih dognanj, povezanih z dosedanjim izvajanjem ZPPDFT-2 v delu, ki ureja politično izpostavljene osebe,

saj se je v praksi pokazalo, da so osebe, ki delujejo kot častni konzuli in so obenem lastniki oziroma nosilci izvršnih funkcij v podjetjih, nesorazmerno omejene pri opravljanju svoje poslovne dejavnosti, ki je največkrat njihovo osnovno poslanstvo. Prav tako je Republika Slovenija edina od držav članic EU, ki med politično izpostavljene osebe uvršča tudi častne konzularne funkcionarje.

Nadalje se s predlogom zakona nekoliko spreminja ureditev glede povratnih informacij. S povratnimi informacijami urad na eni strani informira zavezance o ugotovitvah, ki so jih v zvezi z njihovimi prijavami sumljivih transakcij ali na podlagi posredovanih podatkov sprejeli urad in ostali organi preiskovanja in pregona, vključno s končnimi sodbami, s čimer je zagotovljena kakovost prijav zavezancev, hkrati pa daje drugim nadzornim organom vpogled v delo zavezancev v fazi odkrivanja sumljivih oseb, transakcij in okoliščin. Povratne informacije so predvsem z vidika zavezancev edini kazalnik njihovega dela pri preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma in jim tudi omogočajo morebitne nadaljnje ukrepe v zvezi s stranko. V skladu z usmeritvami pri izvajanju ZPPDFT-2, ki jih dajejo nadzorni organi, morajo zavezanci vsako stranko, v zvezi s katero so podali prijavo ali od urada prejeli zaprosilo za podatke, obravnavati kot bolj tvegano stranko in v zvezi z njo v skladu z ZPPDFT-2 uporabiti strožje ukrepe pri njenem poslovanju.

Po trenutni zakonodaji lahko urad pošlje povratno informacijo o svojih ugotovitvah le zavezancem, ki so poslali osnovno prijavo sumljive transakcije, ne pa tudi zavezancem, od katerih je urad zahteval določene podatke, informacije in dokumentacijo, niti ne nadzornikom, ki bi jim bil s tem omogočen vpogled v izvajanje ukrepov zavezancev v zvezi s preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Urad bo na podlagi spremenjenega 112. člena ZPPDFT-2 lahko poslal podatke o svojih ugotovitvah tudi zavezancem, ki so od urada prejeli zaprosilo za podatke in jim na tak način omogočil primernejšo obravnavo strank in njihovih aktivnosti. Na podlagi povratne informacije bodo namreč lahko zavezanci, in sicer tako tisti, ki so podali prijavo sumljive transakcije kot tisti, ki so bili le zaproseni za podatke, ponovno presodili, ali še obstajajo razlogi za to, da je določena stranka ocenjena kot visoko tvegana oziroma ali so izpolnjeni pogoji za spremembo njene ocene tveganja.

Prav tako bo s pošiljanjem takšnih informacij nadzornikom omogočen učinkovitejši nadzor nad izvajanjem določb ZPPDFT-2.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je v celoti prilagojen pravu EU, saj gre za predpis, ki v domači pravni red (delno) prenaša Direktivo 2024/1640/EU.

AVSTRIJA

V Avstriji pravno podlago za register dejanskih lastnikov predstavlja Zakon o registru dejanskih lastnikov, ki je začel veljati 15. januarja 2018, vpogled v register pa je omogočen od 2. maja 2018.

Med novostmi je ločeno evidentiranje (za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma) podatkov o dejanskih lastnikih, ki so ključni. Dejanski lastnik je opredeljen kot posameznik, ki mu je z ekonomskega vidika mogoče pripisati lastništvo podjetja, fundacije ali sklada. Poleg tega je bila uvedena podatkovna zbirka, ki vključuje informacije o ustreznih pravnih osebah iz registra podjetij, registra združenj ter zveznih in državnih dobrodelnih fundacij in skladov.

S 1. septembrom 2023 je bila v zvezi z registrom dejanskih lastnikov uvedena dodatna omejitev, ki od fizičnih in pravnih oseb zahteva izkazovanje upravičenega interesa za vpogled v register. Dostop do izpiskov iz registra za eno ali več pravnih oseb je mogoč le ob utemeljenem upravičenem interesu. V ta namen je treba pri pristojnem organu za registracijo vložiti vlogo. Po odobritvi vloge predlagatelj prejme elektronsko sporočilo s povezavo za plačilo pristojbine v višini štiri evre na izpisek, nato pa lahko pridobi zahtevane izpiske. Organ lahko vlogo zavrne z upravno odločbo, zoper katero je mogoča pritožba na pristojno sodišče.

Zavezanci, kot so odvetniki, notarji, revizorji in davčni svetovalci, lahko ob izpolnjevanju zakonskih pogojev neposredno pridobijo izpiske preko lastnega sistema za upravljanje registra dejanskih lastnikov, če izkažejo upravičen interes. Podjetja pa lahko na portalu za poslovne storitve zahtevajo izpisek izključno za svoje podjetje.

V Republiki Avstriji častni konzularni funkcionarji ne spadajo med politično izpostavljene osebe.

ŠPANIJA

Španija je leta 2023 sprejela Kraljevi odlok 609/2023 z dne 11. julija o ustanovitvi osrednjega registra dejanskih lastnikov in potrditvi njegove uredbe (*Real Decreto 609/2023, de 11 de julio, por el que se crea el Registro Central de Titularidades Reales y se aprueba su Reglamento, Boletín Oficial del Estado, št. 165, 12. 7. 2023, str. 101182–101198*). Namen odloka je prilagoditev nacionalne zakonodaje na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter vključitev sprememb nekaterih določb Direktive 2024/1640/EU.

V skladu z navedenim odlokom je bil v Španiji vzpostavljen osrednji register dejanskih lastnikov, ki zajema podatke o vseh španskih pravnih osebah ter subjektih brez pravne osebnosti, ki imajo sedež ali glavno dejavnost v Španiji oziroma jih upravljajo osebe iz Španije. Register vključuje tudi informacije o subjektih, ki nameravajo vzpostaviti poslovni odnos ali pridobiti nepremičnino v Španiji. Kraljevi odlok ureja pridobivanje podatkov o dejanskem lastništvu omenjenih oseb ter določa, da do registra dejanskih lastnikov lahko dostopajo zavezanci in posamezniki, ki izkažejo legitimen interes.

Status politično izpostavljenih oseb (PIO) ureja Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (*Ley 10/2010, de 28 de abril, de prevención del blanqueo de capitales y de la financiación del terrorismo*, BOE-A-2010-6737, 29. 4. 2010). Ta določa, da med PIO spadajo osebe, ki zasedajo ali so zasedale vidne javne položaje, kot so veleposlaniki, odpravniki poslov in visoki častniki oboroženih sil, pri čemer častni konzularni funkcionarji niso vključeni v to kategorijo.

LATVIJA

Register dejanskih lastnikov se vodi v okviru Registra podjetij Republike Latvije. Spremembe in dopolnitve Zakona o preprečevanju pranja denarja, financiranja terorizma in širjenja orožja, ki so začele veljati 1. julija 2020, so spodbudile vzpostavitev posebnega postopka za izmenjavo informacij med javnimi organi, subjekti in zavezanci, kot so računovodje, odvetniki, stečajni upravitelji in banke. Tako je 1. junija 2020 začel delovati Register podjetij Republike Latvije, ki med drugim zagotavlja poročanje o dejanskih lastnikih. Register omogoča subjektom nadzora, da prijavijo morebitne lažne podatke o dejanskih lastnikih pravnih oseb.

Od 23. oktobra 2023 so zaradi izvajanja sankcij Evropske unije, povezanih z rusko invazijo na Ukrajino, ter sankcij držav članic Organizacije Severnoatlantske pogodbe javno dostopni podatki o sankcioniranih subjektih. To je pomemben vir informacij za vse udeležence v gospodarski verigi in javne ustanove v postopkih naročanja.

Tudi v Latviji častni konzularni funkcionarji niso uvrščeni med politično izpostavljene osebe, kar ureja Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (*Likums par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu*).

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- ni administrativnih posledic.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- ni administrativnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Sprejetje zakona ne bo imelo posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Omejitev dostopa do registra dejanskih lastnikov na subjekte z upravičenim interesom prinaša pozitivne posledice za povečanje pravne varnosti in zaupanja vlagateljev v slovensko gospodarstvo. Zmanjšanje javne izpostavljenosti občutljivih podatkov, kot sta ime in lastniški delež, zvišuje varnost lastnikov podjetij, saj jih ščiti pred tveganji, kot so zloraba podatkov, izsiljevanje ali konkurenčni pritiski, kar krepi

zaupanje vlagateljev v varno poslovno okolje – na primer tehnološka podjetja lažje zaščitijo identiteto lastnikov pred konkurenco. Uravnotežen način obravnave, ki ohranja zadostno preglednost ob varovanju zasebnosti, zagotavlja stabilnost in predvidljivost, kar privlači institucionalne vlagatelje, kot so skladi tveganega kapitala, ki cenijo pravno zanesljivost. Hkrati zmanjšanje tveganj zaradi razkritja spodbuja podjetništvo, saj lastniki, kot so poslovneži z zasebnimi interesi, niso več nesorazmerno izpostavljeni, kar lahko vodi do več naložb in gospodarske rasti.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

Sprejetje zakona ne bo imelo posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Sprejetje zakona ne bo imelo posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Sprejetje zakona ne bo imelo posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

Sprejeti predpis bo izvajala Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. V delu, ki se nanaša na ureditev povratnih informacij, bo sprejeti predpis izvajal urad.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

V zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona, ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Predlog zakona je bil 1. aprila 2025 objavljen na spletnem portalu e-Demokracija, s čimer je bilo zainteresirani javnosti omogočeno, da do 15. aprila 2025 poda pripombe. Na objavo predloga zakona so bili z dopisom z dne 3. 4. 2025 še posebej opozorjeni Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev (nadaljnem besedilu: ATVP), Komisija za preprečevanje korupcije (v nadaljnem besedilu: KPK), AJPes in Informacijski pooblaščenec (v nadaljnem besedilu: IP).

Pripombe so podali Združenje bank Slovenije, Slovensko zavarovalno združenje, Društvo slovenska akademija za management, AJPes ter Banka Slovenije.

Združenje bank Slovenije je podalo pripombo na 4. člen predloga zakona, in sicer, da se v zvezi z dostopom do registra zgolj zaradi večje jasnosti doda beseda »brezplačno«. V zvezi s tem pojasnjujemo, da se predlog zakona v tem delu spreminja le glede dostopa do fizičnih in pravnih oseb, ki bodo izkazale upravičen interes za dostop do podatkov o dejanskih lastnikih, za vse ostale pa dostop do podatkov iz registra ostaja nespremenjen. Prav tako je Združenje bank predlagalo, da se spremenita 57. in 82. člen ZPPDFT-2, kar pa ni bilo upoštevano, saj vsebina teh predlogov ni predmet predloga zakona. Bodo pa predlogi preučeni v okviru priprave novega zakona za to področje.

Pripombe je podala tudi Banka Slovenije, in sicer, da se pri pojmovanju upravičenega interesa sledi opredelitvi kot izhaja iz Direktive 2024/1640/EU. Predlog ni bil upoštevan, saj se s predlogom zakona

prenaša 74. člen Direktive 2024/1640/EU. Prav tako pojma upravičen interes in pravni interes, ki ga predlaga Banka Slovenije, med seboj ne moremo enačiti, še manj pa zamenjati, saj je pravni interes bistveno bolj ozek pojem kot pa upravičen interes. Banka Slovenije je še predlagala, da se črta določba glede odločanja po prostem preudarku saj gre po naravi stvari za odločanje o upravni zadevi, za katero se uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, ki že določa pravila glede proste presoje dokazov. Pripomba je bila upoštevana.

Slovensko zavarovalno združenje je podalo pripombo k 9. členu predloga zakona, naj se določi še rok za uveljavitev 6. člena predloga zakona (spremembe glede PIO), in sicer naj ta rok znaša 60 dni od uveljavitve zakona. Ker gre za spremembo zakonskega določila, ki v praksi ne predstavlja večjih bistvenih sprememb za njeno izvajanje, pripomba ni bila upoštevana.

Društvo slovenska akademija za management je podala pobudo za spremembo prvega odstavka 43. člena ZPPDFT-2 iz razloga prenormiranosti, ki ne sledijo določbam EU predpisom s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. V zvezi s tem predlogom pojasnjujemo, da ni bil upoštevan, ker ni predmet predloga zakona.

AJPES opozarja na nejasnost glede upravičenega interesa za dostop do podatkov registra dejanskih lastnikov. Predlaga pojasnitev, ali mora biti upravičen interes izključno povezan z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja ter financiranja terorizma ali je lahko širše opredeljen. AJPES nadalje predlaga dopolnitev vsebine vloge na način, da vloga za dostop do podatkov vsebuje natančne podatke o vlagatelju, pravni osebi in namenu dostopa, povezanega z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja. Opozarja tudi, da zahteva po soglasju upravljavca registra za posredovanje podatkov tretjim osebam ni skladna z Direktivo (EU) 2024/1640, zato predlaga omejitev nadaljnjega posredovanja podatkov. AJPES še izpostavlja, da predlog zakona, ki omejuje dostop do podatkov registra na osebe z upravičenim interesom, prinaša organizacijske, kadrovske, tehnične in finančne izzive. Ocenjuje, da bi razvoj novega informacijskega sistema stal med 100.000 in 150.000 EUR, z letnimi stroški vzdrževanja med 20.000 in 30.000 EUR. Pričakuje porast vlog, kar zahteva dodatne kadre in usposabljanje, zato predlaga, da se naloga presoje upravičenega interesa dodeli drugemu organu, ali pa se zagotovijo sredstva za izvedbo pri AJPES. Pripombe AJPES so bile v veliki meri upoštewane, razne v delu, kjer predlaga prenos te naloge na drug organ.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA (OSEBNO IME IN NAZIV FIZIČNE OSEBE ALI FIRMA IN NASLOV PRAVNE OSEBE)

Pri pripravi predloga zakona so sodelovali predstavniki Urada Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja.

9. ZNESEK PLAČILA, KI GA JE OSEBA IZ PREJŠNJE ALINEJE V TA NAMEN PREJELA

Za sodelovanje pri pripravi predloga zakona ni bilo plačil.

10. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Klemen Boštjančič, minister
- Nikolina Prah, državna sekretarka
- mag. Saša Jazbec, državna sekretarka
- mag. Katja Božič, državna sekretarka

- Gordana Pipan, državna sekretarka
- Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem
- mag. Robert Petek, vodja Sektorja za bančništvo
- dr. Katja Meško Kuralt, podsekretarka v Sektorju za bančništvo
- Mina Papež, višja svetovalka v Sektorju za bančništvo

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 48/22, 145/22 in 17/25; v nadaljnjem besedilu: ZPPDFT-2) se v 1. členu v drugem odstavku besedilo »Uredbo (EU) 2023/1113 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev in nekaterih kriptosredstev, in spremembi Direktive (EU) 2015/849 (UL L št. 150 z dne 9. 6. 2023, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2023/1113/EU)« nadomesti z besedilom »Direktivo (EU) 2024/1640 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2024 o mehanizmi, ki jih morajo vzpostaviti države članice za preprečevanje uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Direktive (EU) 2019/1937 ter spremembi in razveljavitvi Direktive (EU) 2015/849 (UL L št. 2024/1640 z dne 19. 6. 2024; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1640/EU)«.

2. člen

V 3. členu se za 56. točko doda nova, 56.a točka, ki se glasi:

»56.a »zaščita finančnih interesov Unije« pomeni ukrepe preprečevanja, odkrivanja in odpravljanja nepravilnosti, vključno z goljufijami, korupcijo, nasprotji interesov in dvojnim financiranjem pri izvrševanju proračuna Unije;«.

3. člen

Za 48. členom se doda nov, 48.a člen, ki se glasi:

»48.a člen
(povezovanje registra)

(1) Register se povezuje s posameznimi informacijskimi sistemi, ki so namenjeni podpori izvajanja programov skupnih evropskih politik in drugih finančnih podpor EU.

(2) Povezovanje z informacijskimi sistemi se izvaja z namenom preverjanja in zagotavljanja točnosti in ažurnosti podatkov o dejanskih lastnikih v posameznih evidencah s ciljem zaščite finančnih interesov EU, varovanja evropskih javnih sredstev, obvladovanja tveganj ter preprečevanja finančnih zlorab pri izvajanju programov in podpor iz prejšnjega odstavka.

(3) Podatki o dejanskih lastnikih se pri izvajanju programov in podpor iz prvega odstavka tega člena zbirajo na podlagi neposredno uporabljenih predpisov EU.

(4) Register se povezuje z informacijskim sistemom, ki podpira poslovanje proračunskih uporabnikov na finančnem, računovodskem in plačno - kadrovskem področju. Z uporabo matične številke poslovnega subjekta ali v primeru odsotnosti slednje, katerega drugega ustreznega zakonsko opredeljenega enoličnega identifikatorja kot povezovalnega znaka, se pridobivajo podatki o osebnem imenu in datumu rojstva dejanskega lastnika.

(5) Register se povezuje z informacijskim sistemom za podporo izvajanju evropske kohezijske politike. Z uporabo matične številke poslovnega subjekta ali v primeru odsotnosti slednje, katerega drugega ustreznega zakonsko opredeljenega enoličnega identifikatorja kot povezovalnega znaka, se pridobivajo

podatki o osebnem imenu, datumu rojstva in identifikacijske številke za DDV ali davčne identifikacijske številke dejanskih lastnikov.

(6) Upravljavec informacijskega sistema iz četrtega odstavka tega člena je ministrstvo, pristojno za finance, upravljavec informacijskega sistema iz prejšnjega odstavka pa ministrstvo, pristojno za kohezijo in regionalni razvoj.

(7) Podatki iz tretjega odstavka tega člena se obdelujejo do zaključka izvajanja posameznega programskega obdobja, nato se pri upravljavcu posameznega informacijskega sistema hranijo do poteka rokov, določenih v neposredno uporabljivih predpisih EU, na podlagi katerih se zbirajo skladno s prvim in tretjim odstavkom tega člena in predpisi, ki urejajo hrambo dokumentarnega gradiva, ter nato izbrišejo. V primeru teka sodnega postopka ali postopka pred Evropsko komisijo se rok izbriša podatkov, vezanih na posamezni postopek, lahko podaljša do zaključka tega postopka.

(8) Register se lahko povezuje tudi z drugimi evidencami in registri, če je to nujno za doseganje namena iz drugega odstavka tega člena, obveznost pridobivanja podatkov izhaja iz zakona in se s povezovanjem zasleduje namen iz drugega odstavka tega člena. Če se register poveže z drugimi evidencami in registri, je upravljavec informacijskega sistema resorno ministrstvo, pristojno za posamezno evidenco in register. Za upravljavce drugih evidenc in registrov se smiselno uporabljajo določbe tega zakona.

4. člen

V 51. členu se prvi in drugi odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(1) Dostop do podatkov iz registra imajo zavezanci iz 4. člena tega zakona, organi odkrivanja in pregona, sodišča ter nadzorni organi iz prvega odstavka 152. člena tega zakona.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko brezplačno pridobi podatke o osebnem imenu, mesecu in letu rojstva, državi stalnega in začasnega prebivališča, državljanstvu, višini lastniškega deleža in obliki nadzora dejanskih lastnikov iz registra tudi fizična ali pravna oseba, ki izkaže upravičen interes.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Upravičen interes iz prejšnjega odstavka je podan, če je izpolnjen kateri od naslednjih pogojev:

- namen dostopa je povezan z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja ter financiranja terorizma in povezanimi predhodnimi kaznivimi dejanji,
- pravna oseba želi pridobiti podatke o svojih dejanskih lastnikih,
- fizična ali pravna oseba želi skleniti poslovno razmerje s pravno osebo iz druge alineje prvega odstavka 51.a člena tega zakona, kar je mogoče utemeljeno sklepati iz priložene dokumentacije k vlogi.«.

Dosedanji tretji do osmi odstavek postanejo četrti do deveti odstavek.

5. člen

Za 51. členom se doda nov, 51.a člen, ki se glasi:

»51.a člen

(vloga za pridobitev podatkov o dejanskih lastnikih na podlagi upravičenega interesa)

(1) Oseba, ki izkazuje upravičen interes na podlagi prve ali tretje alineje tretjega odstavka prejšnjega člena, vlogo za pridobitev podatkov o dejanskih lastnikih vloži pri upravljavcu registra v pisni obliki. V vlogi se navedejo:

- firma oziroma osebno ime vlagatelja, stalno in začasno prebivališče oziroma sedež vlagatelja oziroma njegovega zastopnika ali pooblaščenca,
- naziv pravne osebe in matično ali davčno številko, v zvezi s katero želi pridobiti podatke o njenih dejanskih lastnikih, ter
- opis namena dostopa, iz katerega izhaja upravičenost interesa.

(2) Upravljavec registra o vlogi odloči z odločbo v 15 delovnih dnevih od prejema popolne vloge. Če je vloga nepopolna, upravljavec registra vlagatelja pozove k dopolnitvi v petih delovnih dneh od prejema vloge.

(3) Upravljavec registra odobri pridobitev podatkov o dejanskih lastnikih, če vlagatelj izkaže upravičen interes v skladu s tretjim odstavkom prejšnjega člena. V odločbi iz prejšnjega odstavka upravljavec registra navede podatke o dejanskih lastnikih pravne osebe, do katerih je vlagatelj upravičen, in namen uporabe teh podatkov.

(4) Če upravičen interes ni izkazan, upravljavec registra vlogo zavrne z odločbo, zoper katero pritožba ni dovoljena, dovoljen pa je upravni spor.

(5) Upravljavec registra vodi evidenco vlog, ki vsebuje podatke o vlagatelju, datum prejema vloge, navedbo pravne osebe, v zvezi s katero je pridobil podatke o njenih dejanskih lastnikih, datum izpisa iz registra ter datum odločbe. Podatki o posameznih vlogah iz evidence vlog se hranijo pet let od datuma izdaje odločbe.

(6) Vlagatelj sme podatke uporabiti izključno za namen, naveden v odločbi iz tretjega odstavka tega člena.

(7) Za vprašanja postopka na podlagi vloge za dostop do podatkov o dejanskih lastnikih, ki temeljijo na izkazanem upravičenem interesu in niso posebej urejena s tem zakonom, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.«.

6. člen

V 66. členu se v tretjem odstavku točka e) spremeni tako, da se glasi:

»e) vodje diplomatskih predstavništev in vodje konzulatov, razen častni konzularni funkcionarji, ter vodje predstavništev mednarodnih organizacij in visoki častniki oboroženih sil;«.

7. člen

112. člen se spremeni tako, da se glasi:

»112. člen
(povratna informacija)

(1) O končanem zbiranju in analiziranju podatkov, informacij in dokumentacije v zvezi z neko transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi, pri katerih so bili podani razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, predhodnih kaznivih dejanj ali kaznivega dejanja financiranja terorizma, ali so bila ugotovljena dejstva, ki so ali bi lahko bila povezana s pranjem denarja, predhodnimi kaznivimi dejanji ali financiranjem terorizma, urad v zvezi z vsako prijavo o ugotovitvah pisno obvesti zavezanca iz 76. člena tega zakona, pobudnika iz 108. in 109. člena tega zakona ter nadzorni organ iz 168. člena tega zakona, razen če presodi, da bi to lahko škodovalo potekajočemu analitičnemu delu urada, preiskavi ali izreku upravnega ukrepa.

(2) Urad subjekte iz prejšnjega odstavka, ki na podlagi določb tega zakona sporočajo uradu sumljive transakcije, obvesti o kakovosti zagotovljenih informacij, opisu suma in dokumentacije, ki so jih predložili ob prijavi, ter o pravočasnosti prijave.

(3) Urad lahko povratne informacije iz prvega odstavka tega člena predloži tudi zavezancem iz 99. člena tega zakona in posameznim skupinam ali kategorijam zavezancev. Pri odločitvi o tem, kateri skupini ali kategoriji zavezancev bodo predložene povratne informacije, urad upošteva skupno število sumljivih transakcij, ki so jih prijavili zavezanci.

(4) Za opravljanje nadzora nad zavezanci urad predloži povratne informacije iz prvega odstavka tega člena tudi nadzornikom iz 164. člena tega zakona na njihovo zahtevo.«.

8. člen

Za 182. členom se doda nov 182.a člen, ki se glasi:

»182.a člen

(kršitve fizičnih in pravnih oseb, ki izkažejo upravičen interes za pridobitev podatkov o dejanskih lastnikih)

(1) Z globo od 3.000 do 30.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki podatke uporabi v nasprotju z namenom, navedenim v odločbi (šesti odstavek 51.a člena).

(2) Z globo od 1.500 do 15.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznujeta samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ali fizična oseba.

(3) Z globo od 400 do 2.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznujejo odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika in odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.«.

KONČNA DOLOČBA

9. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S predlaganim členom se posodobi zadnja sprememba Direktive (EU) št. 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (UL L št. 141 z dne 5. 6. 2015, str. 73).

K 2. členu

Zaščita finančnih interesov Unije je izraz, ki izhaja iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C 326 z dne 26. 10. 2012; v nadaljnjem besedilu: PDEU), ki v šestem odstavku 310. člena določa, da Unija in države članice v skladu s 325. členom PDEU preprečujejo goljufije in druga protipravna ravnanja, ki škodijo finančnim interesom Unije.

Dodatno 325. člen PDEU ureja boj proti goljufijam in uvodoma določa, da Unija in države članice preprečujejo goljufije ter vsa druga nezakonita dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, z ukrepi, sprejetimi v skladu s tem členom, ki delujejo svarilno in so takšni, da v državah članicah ter ustanovah, organih, uradih in agencijah Unije, omogočajo učinkovito zaščito. V primeru kršitev, ki pomenijo resno tveganje za zaščito finančnih interesov Unije, Evropska komisija in države članice sprejmejo ukrepe za zaščito proračuna Unije določene s 5. členom Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije (UL L 4331 z dne 22. 12. 2020; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2020/2092/EU).

Podrobneje zaščito finančnih interesov Unije ureja Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L 2024/2509 z dne 26. 9. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/2509/EU). Zaščita proračuna Unije pomeni učinkovito preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti, med drugim goljufij, korupcije, nasprotij interesov in dvojnega financiranja, ter nadaljnje ukrepanje v zvezi z njimi. Uredba določa, da države članice sodelujejo z Evropsko komisijo, da bi zagotovile porabo odobritev v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja.

Za izvajanje posameznih skupnih evropskih politik, mehanizmov ter drugih oblik financiranja iz proračuna Unije zavezami za države članice po različnih načinih izvrševanja proračuna Unije (neposredno upravljanje, deljeno in posredno upravljanje) je zaščita finančnih interesov še posebej opredeljena v posameznih uredbah, kot na primer v Uredbi (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L št. 57, z dne 18. 2. 2021; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2021/241/EU) in Uredbi (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30. 6. 2021, str. 159-706; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2021/1060/EU).

Podrobneje zaščito finančnih interesov Unije ureja tudi Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun

Unije (UL L 2024/2509 z dne 26. 9. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/2509/EU), in sicer v 137. členu. Zaščita proračuna Unije pomeni učinkovito preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti, med drugim goljufij, korupcije, nasprotij interesov in dvojnega financiranja, ter nadaljnje ukrepanje v zvezi z njimi.

K 3. členu

Register dejanskih lastnikov (register) je baza podatkov, v kateri se zbirajo informacije o dejanskih lastnikih z namenom zagotavljanja transparentnosti lastniških struktur poslovnih subjektov in onemogočanja zlorab poslovnih subjektov za pranje denarja in financiranje terorizma.

Podatki o dejanskih lastnikih so eden ključnih elementov za izvajanje ukrepov zaščite finančnih interesov Evropske unije, zlasti v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem goljufij, korupcije in nasprotij interesov pri izvajanju programov skupnih evropskih politik in drugih finančnih podpor EU. Navedeno je med drugim opredeljeno v Uredbi 2021/1060/EU, ki določa, da je za boljšo zaščito proračuna EU pred nepravilnostmi, vključno z goljufijami, treba zbirati osebne podatke dejanskih lastnikov, ki so fizične osebe, in imajo končno neposredno ali posredno korist od financiranja EU. Iz določil Uredbe 2024/2509/EU pa poleg tega izhaja tudi, da se za zbiranje, primerjavo in združevanje informacij o prejemnikih sredstev EU uvede standardizirane ukrepe.

Obseg podatkov o dejanskih lastnikih je določen v 69. členu Uredbi 2021/1060/EU in njeni prilogi XVII, in sicer imena in priimke, datume rojstva in identifikacijske številke za DDV ali davčne identifikacijske številke. Obseg zbiranja podatkov določajo tudi področne uredbe. Tako Uredba 2021/241/EU v 22. členu določa, da država članica za namene revizije in nadzora ter za zagotovitev primerljivih informacij o porabi sredstev v zvezi z ukrepi za izvajanje reform in naložbenih projektov v okviru načrta zbira standardizirane kategorije podatkov in zagotavlja dostop do njih, med drugim tudi ime, priimek in datum rojstva dejanskih lastnikov prejemnika sredstev ali izvajalca, kot so opredeljeni v šesti točki 3. člena Direktive 2015/849/EU. V 69. členu Uredbe 2021/1060/EU je navedeno, da države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in odpravo nepravilnosti, vključno z goljufijami, ter poročanje o njih. Ti ukrepi vključujejo zbiranje informacij o dejanskih lastnikih prejemnikov sredstev EU. Pravila v zvezi z zbiranjem in obdelavo takšnih podatkov morajo biti v skladu z veljavnimi pravili o varstvu podatkov. Evropska komisija, Evropski urad za boj proti goljufijam in Evropsko računsko sodišče imajo potreben dostop do teh informacij. Države članice morajo v svojih informacijskih sistemih za spremljanje posameznih skladov ali instrumentov med drugim beležiti in shranjevati informacije o vseh morebitnih dejanskih lastnikih upravičenca, kot so opredeljeni v šesti točki 3. člena Direktive 2015/849/EU. Osebnostno ime je v 3. členu zakona opredeljeno kot pojem, ki je sestavljeno iz imena in priimka, ki sta vsak zase lahko sestavljena iz več besed, ki tvorijo celoto.

S ciljem zmanjšanja upravnega bremena se predlaga, da se podatki o dejanskih lastnikih, ki se zbirajo za namene Direktive 2015/849/EU, uporabijo tudi za namene izvajanja programov skupnih evropskih politik in drugih finančnih podpor EU. Posledično se register povezuje z nacionalnimi informacijskim sistemi, ki v Sloveniji podpirajo poslovanje proračunskih uporabnikov za posamezne načine izvrševanja proračuna EU (neposredno upravljanje, deljeno in posredno upravljanje). Evidence podatkov se povezujejo z uporabo matične številke poslovnega subjekta ali v primeru odsotnosti slednje, katerega drugega ustrezno zakonsko opredeljenega enoličnega identifikatorja kot povezovalnega znaka.

V Republiki Sloveniji se pri izvajanju Načrta za okrevanje in odpornost (v nadaljevanju: NOO) uporablja informacijski sistem, ki podpira poslovanje proračunskih uporabnikov na finančnem, računovodskem in plačno-kadrovskem področju (sistem MFERAC, ki je krovni sistem za izvrševanje proračuna države in informacijsko podpira izvrševanje državnega proračuna in računovodenje). Izvajanje evropske kohezijske politike pa poleg tega podpira predvsem informacijski sistem organa upravljanja - e-MA2. Upravljalavec informacijskega sistema, ki podpira poslovanje proračunskih uporabnikov na finančnem,

računovodskem in plačno-kadrovskem področju je Ministrstvo za finance, upravljavec informacijskega sistema za podporo izvajanju evropske kohezijske politike pa Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj.

Priporočila Evropske komisije so določila, da naj nacionalni organi zagotovijo avtomatizirano povezavo med npr. informacijskim sistemom MFERAC in registrom dejanskih lastnikov, z namenom, da se zagotovijo učinkovite in zanesljive kontrole.

Podatki se shranjujejo in obdelujejo pri upravljavcu posameznega nacionalnega informacijskega sistema do zaključka izvajanja posameznega programskega obdobja ter tudi v času obdobja hrambe dokumentov, kot je določeno z neposredno uporabljivimi predpisi EU (82. člen Uredbe 2021/1060/EU in 22. člen Uredbe 2021/241/EU oziroma 21. in 28. člen Uredbe o izvajanju Uredbe (EU) o Mehanizmu za okrevanje in odpornost (Uradni list RS, št. 167/21)). Ministrstvo za finance pri tem upošteva določila 32. člena Uredbe EU o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost, s katerim se določa pripravo poročila o neodvisni naknadni oceni mehanizma do 31. 12. 2028, s čimer Evropska komisija opredeli zaključek izvajanja NOO. Poročilo o naknadni oceni mehanizma bo vsebovalo splošno oceno in informacije o njegovem dolgoročnem učinku, za katerega bodo morali biti na voljo vsi podatki o izvajanju NOO. Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj pa mora shranjevati in obdelovati podatke do potrditve končnega poročila o smotnosti, ki ga mora skladno s 43. členom Uredbe 2021/1060/EU Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj predložiti Evropski komisiji do 15. 2. 2031, s čimer Evropska komisija opredeli zaključek izvajanja evropske kohezijske politike. Uredba 2021/1060/EU v 82. členu določa tudi, da se podatki v zvezi z operacijami hranijo pet let od 31. 12. v letu, v katerem je organ upravljanja opravil zadnje plačilo upravičencu. Ker potreba po razpoložljivosti podatkov lahko presega navedeno obdobje, kot opredeljeno v Uredbi 2021/1060/EU (zaradi t.i. nedelujočih operacij, opredeljenih v vsakokratnih pravilih za zaključevanje operativnega programa, potekajočih postopkov pred organi nadzora ipd.) je potrebno rok hrambe podatkov vezati na potrditev končnega poročila o smotnosti operativnega programa.

Po zaključku posameznega programskega obdobja se podatki hranijo do poteka rokov, določenih v neposredno uporabljivih predpisih EU, na podlagi katerih se zbirajo skladno s prvim in tretjim odstavkom tega člena in predpisi, ki urejajo hrambo dokumentarnega gradiva, ter nato izbrišejo. V tem času je potrebna še možnost dostopa do vseh podatkov, ki so bili ključni tekom izvajanja. Po tem roku se podatki izbrišejo, razen v primeru teka sodnega postopka ali postopka pred Evropsko komisijo, ko se rok izbriše podatkov vezanih na posamezni postopek lahko podaljša do zaključka postopka. Tudi Uredba 2021/1060/EU opredeljuje možnost podaljšanja roka hrambe v primeru sodnih postopkov ali postopka pred Evropsko komisijo.

Določena je tudi zakonska možnost povezovanja z registrom, tako da se omogoči povezovanje tudi za potrebe drugih programov skupnih evropskih politik in drugih finančnih podpor EU (npr. področje azila, migracij, vizumske politike, skupne kmetijske politike, ipd. ...). Register se lahko povezuje tudi z drugimi evidencami in registri, če je to nujno za doseganje namena iz drugega odstavka, obveznost pridobivanja podatkov izhaja iz zakona in se s povezovanjem zasleduje namen iz drugega odstavka. Če se register poveže z drugimi evidencami in registri, je upravljavec sistema resorno pristojno ministrstvo. Za upravljalce drugih evidenc in registrov se smiselno uporabljajo določbe tega člena.

K 4. členu

S tem členom se spremeni besedilo prvega in drugega odstavka 51. člena ZPPDFT-2. Prvi odstavek omenjenega člena zdaj določa, da imajo dostop do podatkov iz registra dejanskih lastnikov vsi zavezanci, navedeni v 4. členu ZPPDFT-2, vsi organi odkrivanja in pregona, sodišča ter nadzorni organi, opredeljeni v prvem odstavku 152. člena ZPPDFT-2.

V drugem odstavku 51. člena ZPPDFT-2 pa se po novem določi, da imajo brezplačen dostop do določenih podatkov o dejanskih lastnikih tudi fizične ali pravne osebe, če izkažejo upravičen interes. Ta

je podan, če je povezan s preprečevanjem in bojem proti pranju denarja in financiranju terorizma in povezanimi predhodnimi kaznivimi dejanji (kot na primer korupcija, davčna kazniva dejanja in goljufije). Poleg tega bo upravičen interes izkazan tudi v primeru, ko bo vlagatelj želel pridobiti podatke o svojih dejanskih lastnikih, kot tudi v primeru, ko bo vlagatelj želel skleniti poslovno razmerje s pravno osebo, kar bo moral utemeljiti z dokumentacijo. Podatki o dejanskem lastniku so osebno ime, mesec in leto rojstva, država stalnega in začasnega prebivališča, državljanstvo, višina lastniškega deleža in oblika nadzora dejanskih lastnikov.

Ne glede na to, da pojem »upravičen interes« v Direktivi 2024/1640/EU ni opredeljen, prav tako obrazložitev tega pojma v ožjem smislu ne izhaja iz sodb Sodišča EU (C-37/20, C-601/20), je vseeno mogoče v širšem smislu AML zakonodaje pojasniti, da upravičen interes pomeni interes, ki ga mora fizična ali pravna oseba dokazati, in sicer na način, da ima ta oseba neposredno ali osebno korist od dostopa do teh informacij, kar vpliva na njegove pravice ali pravni položaj. Kot primer navajamo, če podjetje potrebuje informacijo o dejanskem lastništvu drugega podjetja zaradi pravnega spora ali poslovne transakcije, se to šteje kot neposredna korist za podjetje, ki je pri upravljavcu registra podalo vlogo za dostop do informacij o dejanskem lastništvu.

Kot izhaja iz 134. recitala Direktive 2024/1640/EU se postopanje, kakršnega opredeljuje ta člen, uvaja z namenom, da se na ravni EU vzpostavi pravno ravnovesje med varstvom temeljnih pravic in uresničevanjem legitimnega cilja v splošnem interesu (npr. tj. ravnovesje med zaščito finančnega sistema Evropske unije pred pranjem denarja in financiranjem terorizma).

Upravičen interes, opredeljen v tem členu je podan, če je izpolnjen vsaj eden od navedenih pogojev, ki ga izkaže vlagatelj z vlogo. Tako velja, da ima upravičen interes tista fizična ali pravna oseba, ki v vlogi izkaže namen dostopa do podatkov o dejanskem lastništvu, saj je slednji povezan z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja ter financiranjem terorizma in povezanimi kaznivimi dejanji kot so korupcija, davčna kazniva dejanja in goljufije (tako izhaja tudi iz 14. točke recitala Direktive 2015/849/EU). Upravičen interes je podan tudi, kadar vlagatelj vloge želi pridobiti podatke o svojih dejanskih lastnikih, ter tudi, kadar vlagatelj želi skleniti poslovno razmerje s pravno osebo, o kateri želi pridobiti podatke o njenih dejanskih lastnikih, kar pa mora dokazati s priloženo dokumentacijo.

K 5. členu

Oseba, ki želi dostop do podatkov iz registra, mora pri upravljavcu registra vložiti vlogo v fizični ali elektronski obliki. V vlogi mora navesti svoje osebno ime ali naziv ter kontaktne podatke in opisati namen dostopa, iz katerega mora izhajati upravičenost interesa v zvezi s preprečevanjem pranja denarja ter financiranja terorizma in povezanimi prehodnimi kaznivimi dejanji. Upravljavec registra o vlogi odloči v petnajstih delovnih dneh od prejema popolne vloge, če pa je vloga nepopolna, vlagatelja v petih delovnih dneh pozove k dopolnitvi, pri čemer se rok za odločanje podaljša za čas dopolnjevanja vloge.

Dostop do podatkov o dejanskih lastnikih upravljavec registra odobri, če vlagatelj izkaže upravičen interes. V odločbi o odobritvi dostopa upravljavec registra (AJ PES) navede podatke o dejanskih lastnikih pravne osebe, do katerih je vlagatelj upravičen, in namen uporabe teh podatkov. Če upravičen interes ni izkazan, vlogo zavrne z odločbo, zoper katero pritožba ni dovoljena, je pa dovoljen upravni spor. Upravljavec bo vodil evidenco vlog, ki bo vsebovala podatke o vlagatelju, datumu prejema vloge, navedbo pravne osebe, v zvezi s katero ima dostop do podatkov o njenih dejanskih lastnikih, datumu izpisa iz registra ter datumu odločbe. Upravljavec bo evidenco o posameznem vlagatelju hranil pet let. Vlagatelj, ki mu bo odobren dostop do podatkov o dejanskih lastnikih, bo podatke lahko uporabil le za namen, ki bo naveden v odločbi.

V primeru, ko bo pravna oseba iz druge alineje (novega) tretjega odstavka 51. člena ZPPDFT-2 želela pridobiti podatke o svojih dejanskih lastnikih, se skladno z prvim odstavkom (novega) 51.a člena

ZPPDFT-2 posebna vloga ne zahteva, saj vlagatelj lahko zahtevane podatke prejme v obliki izpisa iz registra, kar mu omogoči upravljavec registra.

K 6. členu

Namen določb ZPPDFT-2 v zvezi s politično izpostavljenimi osebami je v zagotavljanju dodatne integritete oseb, ki zastopajo tujo državo v Republiki Sloveniji. Vendar se je zdajšnje ureditev, ki med politično izpostavljene osebe zajema tudi častne konzularne funkcionarje, v praksi izkazala kot nesorazmerno omejevanje opravljanja osnovne, največkrat poslovne dejavnosti za osebe, ki na območju Republike Slovenije delujejo tudi kot častni konzuli, kar se največkrat pokaže v primerih, ko so takšne osebe lastniki oziroma nosilci izvršnih funkcij v podjetjih. Navedeno lahko vodi do stigmatizacije v poslovnih odnosih, zaradi česar lahko nastane tudi poslovna škoda za osebe in podjetja. Glede opredelitve častnih konzulov kot politično izpostavljenih oseb je bila opravljena tudi analiza, ki je pokazala, da je Republika Slovenija edina od držav članic Evropske unije, ki častne konzularne funkcionarje opredeljuje kot politično izpostavljene osebe. Zato se s predlaganim členom določi, da se častni konzularni funkcionarji izvzamejo iz opredelitve politično izpostavljenih oseb.

Ne glede na spremembo tega člena pa so zavezanci skladno z določbami drugega odstavka 64. člena ZPPDFT-2 dolžni opraviti poglobljen pregled stranke, med drugim tudi če ocenijo, da stranka, poslovno razmerje, transakcija, produkt, storitev, država ali geografsko področje pomeni povečano tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma, ali če je pri poglobljenem pregledu stranke ugotovljeno povečano tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma.

K 7. členu

S predlaganim členom se posega v zdajšnjo ureditev glede postopka zagotavljanja povratnih informacij s strani urada v zvezi z zbranimi in analiziranimi podatki o transakcijah, osebah, premoženju ali sredstvih, pri katerih obstaja sum pranja denarja, financiranja terorizma ali povezanih predhodnih kaznivih dejanj. Urad o ugotovitvah pisno obvešča zavezance, pobudnike in nadzorne organe, razen če bi to lahko ogrozilo analitično delo, preiskavo ali upravne ukrepe.

Poleg tega urad obvešča subjekte, ki prijavljajo sumljive transakcije, o kakovosti predloženih informacij, opisu suma, priloženi dokumentaciji in pravočasnosti prijave. Povratne informacije lahko urad predloži tudi določenim zavezancem ali njihovim skupinam, pri čemer upošteva število prijavljenih sumljivih transakcij. Za potrebe nadzora urad na zahtevo poda povratne informacije tudi nadzornikom.

Dodatno, po trenutno veljavni zakonodaji lahko urad posreduje povratno informacijo o ugotovitvah urada samo zavezancem, ki so posredovali osnovno prijavo sumljive transakcije, ne pa tudi zavezancem, od katerih je urad zahteval določene podatke, informacije in dokumentacijo, niti ne nadzornikom, ki bi jim bil tako omogočen vpogled v izvajanje ukrepov zavezancev v zvezi s preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Na podlagi nove določbe tega člena pa bo urad lahko posredoval podatke o svojih ugotovitvah tudi zavezancem, ki so od urada prejeli zaprosilo za podatke in jim na tak način omogočil primernejšo obravnavo strank in njihovih aktivnosti. Prav tako bo po novem s posredovanjem takšnih informacij nadzornikom omogočen bolj učinkovit nadzor nad izvajanjem določb ZPPDFT-2.

S povratnimi informacijami urad na eni strani informira zavezance o ugotovitvah, ki so jih v zvezi z njihovimi prijavi sumljivih transakcij ali na podlagi posredovanih podatkov sprejeli urad in ostali organi preiskovanja in pregona, vključno s končnimi sodbami, s čimer je zagotovljena kakovost prijav zavezancev, hkrati pa daje drugim nadzornim organom vpogled v delo zavezancev v fazi odkrivanja sumljivih oseb, transakcij in okoliščin. Povratne informacije so predvsem z vidika zavezancev edini kazalnik njihovega dela pri preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma in jim tudi omogočajo

morebitne nadaljnje ukrepe v zvezi s stranko. V skladu z usmeritvami pri izvajanju ZPPDFT-2, ki jih dajejo nadzorni organi, morajo zavezanci vsako stranko, v zvezi s katero so podali prijavo ali od urada prejeli zaprosilo za podatke, obravnavati kot bolj tvegano stranko in v zvezi z njo v skladu z ZPPDFT-2 uporabiti strožje ukrepe pri njenem poslovanju. Na podlagi povratne informacije bodo lahko zavezanci – tako tisti, ki so podali prijavo sumljive transakcije kot tisti, ki so bili le zaprošeni za podatke – ponovno presodili, ali še obstajajo razlogi za to, da je določena stranka ocenjena kot visoko tvegana oziroma ali so izpolnjeni pogoji za spremembo njene ocene tveganja.

K 8. členu

S predlaganim členom se določajo sankcije za kršitve fizičnih in pravnih oseb, ki izkažejo upravičen interes v zvezi z dostopom do podatkov o dejanskih lastnikih.

K 9. členu

Člen ureja začetek veljavnosti predloga zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen

(vsebina zakona, prenos direktiv in izvajanje uredbe Evropske unije)

(1) Ta zakon določa ukrepe, pristojne organe in postopke za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma ter ureja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem njegovih določb.

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva (EU) št. 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (UL L št. 141 z dne 5. 6. 2015, str. 73), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2023/1113 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev in nekaterih kriptosredstev, in spremembi Direktive (EU) 2015/849 (UL L št. 150 z dne 9. 6. 2023, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2023/1113/EU).

(3) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije delno prenaša Direktiva (EU) 2019/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o določitvi pravil za lažjo uporabo finančnih in drugih informacij za namene preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja ali pregona nekaterih kaznivih dejanj ter o razveljavitvi Sklepa Sveta 2000/642/PNZ (UL L št. 186 z dne 11. 7. 2019, str. 122; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/1153/EU) glede izmenjave finančnih analiz in finančnih informacij med pristojnimi organi iz drugega odstavka 3. člena Direktive 2019/1153/EU, finančnimi obveščevalnimi enotami drugih držav članic, Europolom in uradom.

(4) S tem zakonom se ureja izvajanje Uredbe (EU) 2018/1672 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o kontroli gotovine, ki se vnaša v Unijo ali iznaša iz nje, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1889/2005 (UL L št. 284 z dne 12. 11. 2018, str. 6; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/1672/EU), ter določa obveznost prijave čezmejnih prenosov gotovine med Republiko Slovenijo in drugimi državami članicami Unije, ukrepe pristojnega organa ter sankcije v primeru kršitev.

(5) S tem zakonom se v pravnem redu Republike Slovenije delno ureja izvajanje Uredbe (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L št. 248 z dne 18. 9. 2013, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU, Euratom) 2020/2223 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. decembra 2020 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) št. 883/2013 glede sodelovanja z Evropskim javnim tožilstvom in učinkovitosti preiskav Evropskega urada za boj proti goljufijam (UL L št. 437 z dne 28. 12. 2020, str. 49), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 883/2013/EU).

3. člen

(pomen drugih izrazov)

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. »anonimen elektronski denar« iz 27. člena tega zakona je plačilni instrument, ki zagotavlja anonimnost plačnika in nezmožnost sledenja plačil tako izdajateljem elektronskega denarja kot prejemnikom plačil;

2. »borznoposredniška družba« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov;

3. »davčna številka« je identifikacijski znak, ki se dodeli davčnemu zavezanцу pod pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja davčni postopek, in zakonu, ki ureja finančno upravo, in se uporablja v zvezi z vsemi davki oziroma za davčne namene davčnega zavezanca; za davčno številko se šteje tudi identifikacijska številka za davčne namene, ki jo uporablja nerezident v državi rezidentstva;

4. »distribucijska pot« je mreža posameznikov oziroma organizacij, udeleženih v dobavi proizvoda ali storitve končnemu uporabniku;
5. »druga oseba civilnega prava« je organizirana združba posameznikov, ki združuje ali bo združevala sredstva ali drugo premoženje za določen namen;
6. »družba za upravljanje« in »družba za upravljanje države članice« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje;
7. »država članica« je država članica Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) ali pogodbenica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru;
8. »elektronski denar« pomeni enako kot v 11. točki prvega odstavka 4. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr. in 102/20; v nadaljnjem besedilu: ZPlaSSIED), razen denarne vrednosti, kot je opredeljena v 16. in 17. točki prvega odstavka 3. člena ZPlaSSIED;
9. »evropski nadzorni organi« so Evropski bančni organ (EBA), ustanovljen z Uredbo (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES (UL L št. 331 z dne 15. 12. 2010, str. 12), zadnjič spremenjeni z Uredbo (EU) 2019/2175 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2019 o spremembi Uredbe (EU) št. 1093/2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ), Uredbe (EU) št. 1094/2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine), Uredbe (EU) št. 1095/2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za vrednostne papirje in trge), Uredbe (EU) št. 600/2014 o trgih finančnih instrumentov, Uredbe (EU) 2016/1011 o indeksih, ki se uporabljajo kot referenčne vrednosti v finančnih instrumentih in finančnih pogodbah ali za merjenje uspešnosti investicijskih skladov, in Uredbe (EU) 2015/847 o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev (UL L št. 334 z dne 27. 12. 2019, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/2175/EU), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2010/1093/EU), Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA), ustanovljen z Uredbo (EU) št. 1094/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/79/ES (UL L št. 331 z dne 15. 12. 2010, str. 48), zadnjič spremenjena z Uredbo 2019/2175/EU, in Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA), ustanovljen z Uredbo (EU) št. 1095/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/77/ES (UL L št. 331 z dne 15. 12. 2010, str. 84), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2021/23 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o okviru za sanacijo in reševanje centralnih nasprotnih strank ter spremembi uredb (EU) št. 1095/2010, (EU) št. 648/2012, (EU) št. 600/2014, (EU) št. 806/2014 in (EU) 2015/2365 ter direktiv 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2007/36/ES, 2014/59/EU in (EU) 2017/1132 (UL L št. 22 z dne 22. 1. 2021, str. 1);
10. »Evropski bančni organ« je Evropski nadzorni organ (Evropski bančni organ), ustanovljen z Uredbo 1093/2010/EU;
11. »faktoring« je odkup terjatev z regresom ali brez njega;
12. »fiat valuta« je denarno sredstvo (bankovci, kovanci, knjižni denar in elektronski denar), ki se v državi izdaje priznava kot sredstvo menjave;
13. »finančna analiza« je rezultat operativne ali strateške analize, ki jo je finančna obveščevalna enota že izvedla pri opravljanju svojih nalog v skladu z Direktivo 2015/849/EU;
14. »finančne institucije« so zavezanci iz 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13. in 15. točke ter podtočke a) do i) 19. točke prvega odstavka 4. člena tega zakona ter subjekti držav članic, ki opravljajo istovrstne storitve kakor zavezanci iz v tej točki navedenih točk prvega odstavka 4. člena tega zakona;
15. »finančna obveščevalna enota« je osrednji državni organ za sprejemanje in analiziranje sumljivih transakcij in drugih informacij o sumih pranja denarja, povezanih predhodnih kaznivih dejanjih ter o sumih financiranja terorizma in za posredovanje rezultatov analiz pristojnim organom, ustanovljen v državi članici ali tretji državi;

16. »finančne informacije« so vse informacije ali podatki, kot so podatki o finančnih sredstvih, gibanju sredstev ali finančnih poslovnih odnosih, s katerimi finančna obveščevalna enota že razpolaga za namene preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma ter učinkovitega boja proti njima;

17. »forfetiranje« je izvozno financiranje na podlagi odkupa z diskontom in brez regresa dolgoročnih nezapadlih terjatev, zavarovanih s finančnim instrumentom;

18. »gospodarski subjekt« je gospodarska družba in podjetnik, kot sta opredeljena v zakonu, ki ureja gospodarske družbe, zadruga, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja zadruge, ter posameznik oziroma posameznica (v nadaljnjem besedilu: posameznik), ki samostojno opravlja dejavnost, kot je opredeljen v tem zakonu;

19. »gotovina« so bankovci ali kovanci, ki so v obtoku kot plačilno sredstvo;

20. »gotovinska transakcija« je vsak sprejem, izročitev ali zamenjava gotovine, pri čemer zavezanec od stranke fizično sprejme gotovino oziroma stranki fizično izroči gotovino v posest in razpolaganje;

21. »huda kazniva dejanja« so oblike kriminalitete s seznama v prilogi I k Uredbi (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) ter nadomestitvi in razveljavitvi sklepov Sveta 2009/371/PNZ, 2009/934/PNZ, 2009/935/PNZ, 2009/936/PNZ in 2009/968/PNZ (UL L št. 135 z dne 24. 5. 2016, str. 53), zadnjič spremenjeni z Uredbo (EU) 2018/1241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. septembra 2018 o spremembi Uredbe (EU) 2016/794 za namene vzpostavitve Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (UL L št. 236 z dne 19. 9. 2018, str. 72), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2016/794/EU);

22. »igre na srečo« pomenijo enako kot v zakonu, ki ureja igre na srečo;

23. »informacija o dejavnosti stranke, ki je fizična oseba«, je podatek o strankinem osebnem, poklicnem ali drugem podobnem delovanju (zaposlen oziroma zaposlena, upokojenec oziroma upokojenka, študent oziroma študentka, brezposeln oziroma brezposelna itn.) oziroma podatek o aktivnosti stranke (na športnem, kulturno-umetniškem, znanstvenoraziskovalnem, vzgojno-izobraževalnem ali drugem sorodnem področju), ki pomenita ustrezno podlago za sklenitev določenega poslovnega razmerja;

24. »investicijsko podjetje države članice« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov;

25. »investicijsko podjetje tretje države« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov;

26. »kontokorentni odnos« je korespondenčni odnos med domačimi kreditnimi institucijami ali domačo in tujo kreditno (oziroma drugo podobno) institucijo, ki nastane z odprtjem računa domače kreditne institucije pri domači kreditni instituciji ali tuje kreditne oziroma druge podobne institucije pri domači kreditni instituciji (odprtje računa loro);

27. »korespondenčni odnos« je dogovor, ki ga domača kreditna ali finančna institucija sklene z domačo ali tujo kreditno, finančno ali drugo podobno institucijo, vključno za opravljanje transakcij z vrednostnimi papirji ali prenosov sredstev;

28. »kreditne institucije« so zavezanci iz 1. in 2. točke prvega odstavka 4. člena tega zakona ter subjekti držav članic, ki opravljajo istovrstne storitve kakor naštetih zavezanci;

29. »nacionalna ocena tveganja« je obsežen proces prepoznavanja in analize glavnih tveganj pranja denarja in financiranja terorizma v določeni državi, razvijanja ustreznih ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma na podlagi ugotovljenih tveganj ter čim bolj učinkovitega usmerjanja razpoložljivih virov za nadzor, ublažitev oziroma odpravo ugotovljenih tveganj;

30. »nadrejena odgovorna oseba, ki zaseda položaj višjega vodstva« je član vodstva, ki je dovolj dobro seznanjen z izpostavljenostjo zavezanca tveganju pranja denarja in financiranja terorizma ter je na dovolj visokem položaju, da lahko sprejema odločitve, ki vplivajo na izpostavljenost zavezanca tveganju, in ni nujno, da je član uprave;

30.a »naslov brez gostitelja« pomeni enako kot v 20. točki 3. člena Uredbe 2023/1113/EU;

31. »navidezna banka« je kreditna ali finančna institucija oziroma druga institucija, ki opravlja istovrstne dejavnosti in je registrirana v državi, v kateri svojih dejavnosti ne opravlja, in ni povezana z učinkovito nadzorovano ali drugače uravnano finančno skupino;

32. »nepridobitne organizacije« so društva, ustanove, zavodi, verske skupnosti in druge pravne osebe, ki niso ustanovljene z namenom pridobivanja dobička;

33. »nerezident« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja devizno poslovanje;

33.a »originator« pomeni enako kot v 21. točki 3. člena Uredbe 2023/1113/EU;

34. »oseba, ki zagotavlja podjetniške ali fiduciarne storitve« je vsaka fizična ali pravna oseba, ki kot svojo poslovno dejavnost opravlja katero izmed naslednjih storitev za tretjo osebo:

a) ustanavlja pravne osebe,

b) opravlja vlogo ali drugi osebi omogoča opravljati vlogo direktorja oziroma direktorice (v nadaljnjem besedilu: direktor), poslovodje oziroma poslovodkinje (v nadaljnjem besedilu: poslovodja) ali družbenika oziroma družbenice (v nadaljnjem besedilu: družbenik), pri tem pa ne gre za dejansko opravljanje poslovodne funkcije oziroma oseba ne prevzema poslovnega tveganja v zvezi s kapitalskim vložkom v pravni osebi, v kateri je formalno družbenik,

c) pravni osebi zagotavlja registrirani sedež, poslovni, dopisni ali upravni naslov in druge s tem povezane storitve,

č) opravlja vlogo ali drugi osebi omogoča opravljati vlogo skrbnika oziroma skrbnice (v nadaljnjem besedilu: skrbnik) ustanove, sklada ali podobnega pravnega subjekta tujega prava, ki sprejema, upravlja ali razdeljuje premoženjska sredstva za določen namen, pri čemer opredelitev ne zajema skrbnikov investicijskih skladov, vzajemnih pokojninskih skladov in pokojninskih družb,

d) opravlja vlogo ali drugi osebi omogoča opravljati vlogo delničarja za račun druge osebe, razen če gre za družbo, katere vrednostni papirji so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu in za katero v skladu s pravnimi akti EU ali primerljivimi mednarodnimi standardi veljajo zahteve po razkritju podatkov;

35. »organizirani trg« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov;

36. »borza« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov;

37. »osebno ime« je sestavljeno iz imena in priimka, ki sta vsak zase lahko sestavljena iz več besed, ki tvorijo celoto;

38. »plačilna institucija« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja plačilne storitve, storitve izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme;

39. »plačilni račun« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja plačilne storitve, storitve izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme;

40. »posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost«, je fizična oseba, ki na prostem trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost;

41. »poslovno razmerje« je vsak poslovni ali drug pogodbeni odnos, ki ga stranka sklene ali vzpostavi pri zavezancu iz prvega ali drugega odstavka 4. člena tega zakona in je povezan z opravljanjem dejavnosti zavezanca ter se zanj ob vzpostavitvi stikov predvideva, da bo trajal, razen ko ta zakon določa drugače;

42. »poslovodstvo« iz 42. člena tega zakona ima enak pomen kot v zakonu, ki ureja gospodarske družbe;

43. »premoženje« so katera koli sredstva – materialna ali nematerialna, opredmetena ali neopredmetena, premičnine ali nepremičnine in pravne listine ali instrumenti v kateri koli obliki, tudi elektronski, ki dokazujejo lastništvo ali delež na teh sredstvih;

44. »skupina« je skupina oseb, ki jo sestavljajo nadrejene in podrejene osebe, njene hčerinske družbe in osebe, v katerih ima nadrejena oseba ali njena hčerinska družba udeležbo, prav tako skupina pomeni tudi povezane družbe, ki izpolnjujejo pogoje za obvladujočo družbo v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe;

45. »sredstva« so finančna sredstva in koristi katere koli vrste vključno z:

a) gotovino, čeki, denarnimi zahtevki, menicami, denarnimi nakazili in drugimi plačilnimi sredstvi,

b) vlogami pri zavezancih iz 4. člena tega zakona,

c) finančnimi instrumenti, ki jih določa zakon, ki ureja trg finančnih instrumentov, med drugim vrednostnimi papirji, s katerimi se trguje javno ali zasebno, vključno z delnicami in deleži, certifikati, dolžniškimi instrumenti, obveznicami, zadolžnicami, garancijami in izvedenimi finančnimi instrumenti,

č) obrestmi, dividendami ali drugimi dohodki od sredstev,

d) terjatvami, krediti in akreditivi,

e) drugimi dokumenti, ki izkazujejo upravičenost do sredstev ali drugih finančnih virov;

46. »sredstvo elektronske identifikacije« pomeni enako kot v Uredbi (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L št. 257 z dne 28. 8. 2014, str. 73);

47. »stalno in začasno prebivališče« je podatek o ulici, hišni številki, kraju, pošti in državi stalnega in začasnega prebivališča, če to obstaja;

48. »storitve v zvezi s kriptosredstvi« pomeni storitve v zvezi s kriptosredstvi, kakor so opredeljene v 16. točki prvega odstavka 3. člena Uredbe (EU) 2023/1114 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o trgih kriptosredstev in spremembi uredb (EU) št. 1093/2010 in (EU) št. 1095/2010 ter direktiv 2013/36/EU in (EU) 2019/1937 (UL L št. 150 z dne 9. 6. 2023, str. 40; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2023/1114/EU), z izjemo svetovanja o kriptosredstvih iz 16(h). točke prvega odstavka 3. člena te uredbe;

48.a »kriptosredstvo« pomeni kriptosredstvo, kakor je opredeljeno v 5. točki prvega odstavka 3. člena Uredbe 2023/1114/EU, razen kadar spada v skupine, navedene v drugem, tretjem in četrtem odstavku 2. člena te uredbe ali kako drugače izpolnjuje pogoje za opredelitev kot sredstvo;

49. »transakcija« je vsak sprejem, izročitev, zamenjava, hramba, razpolaganje ali drugo ravnanje z denarjem ali drugim premoženjem pri zavezancu;

50. »tretja država« je država, ki ni država članica;

51. »upravljavec alternativnih investicijskih skladov« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja alternativne investicijske sklade;

52. »podružnica upravljavca države članice« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja alternativne investicijske sklade;

53. »podružnica upravljavca alternativnega investicijskega sklada tretje države« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja alternativne investicijske sklade;

54. »urad« je Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja;

55. »osebni dokument« je vsaka s fotografijo opremljena veljavna listina, ki jo izda pristojni državni organ Republike Slovenije ali druge države in ki se po pravu države izdajateljice šteje za javno listino;

56. »virtualna valuta« je digitalna oblika vrednosti, ki je ne izda ali jamči zanjo niti centralna banka niti javni organ in ki ni nujno vezana na zakonito uvedeno valuto ter je brez pravnega statusa valute ali denarnega sredstva, ampak jo fizične ali pravne osebe sprejemajo kot sredstvo menjave, ki se lahko elektronsko prenaša, shranjuje in izmenjuje;

57. »življenjsko zavarovanje« je zavarovanje, ki ga kot življenjsko zavarovanje določa zakon, ki ureja zavarovalništvo.

51. člen

(dostop do podatkov o dejanskih lastnikih)

(1) Podatki o osebnem imenu, mesecu in letu rojstva, državi stalnega ali začasnega prebivališča, državljanstvu, višini lastniškega deleža ali obliki nadzora dejanskih lastnikov, datumu vpisa in izbrisa dejanskega lastnika iz registra ter o oznaki o samodejnem vpisu dejanskega lastnika in ugotovljeni neskladnosti podatkov o dejanskem lastniku so javni in brezplačno dostopni na spletni strani upravljavca registra. Namen javnosti podatkov je zagotavljanje višje ravni pravne varnosti pri sklepanju

poslovnih razmerij, varnosti pravnega prometa, integritete poslovnega okolja ter preglednosti poslovnih razmerij posameznikov s poslovnimi subjekti, ki delujejo v poslovnem okolju in pravnem prometu.

(2) Nihče, razen zavezanci iz 4. člena tega zakona ter organi odkrivanja in pregona, sodišča in nadzorni organi iz prvega odstavka 152. člena tega zakona, nima pravice dostopa do podatkov iz registra na način, ki bi omogočal ugotovitev, ali je določena oseba dejanski lastnik poslovnega subjekta in dejanski lastnik katerega subjekta je.

(3) Zavezanci iz 4. člena tega zakona imajo neposreden elektronski dostop do vseh podatkov o dejanskih lastnikih, vpisanih v register, ko izvajajo pregled stranke po določbah tega zakona. Iskanje podatkov o dejanskih lastnikih se zavezanecem iz 4. člena tega zakona omogoči tudi z uporabo kombinacije osebnega imena in davčne številke, osebnega imena ter datuma rojstva ali kombinacije osebnega imena in naslova stalnega prebivališča, vpisanega v register.

(4) Organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj, sodišča in nadzorni organi iz prvega odstavka 152. člena tega zakona imajo brezplačen neposreden elektronski dostop do vseh podatkov o dejanskih lastnikih, vpisanih v register, ko izvajajo pooblastila in naloge v zvezi s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja in financiranja terorizma ter odkrivanjem drugih kaznivih dejanj. Iskanje podatkov o dejanskih lastnikih se navedenim subjektom iz tega odstavka omogoči tudi z uporabo kombinacije osebnega imena in davčne številke, osebnega imena in datuma rojstva ali kombinacije osebnega imena ter naslova stalnega prebivališča, vpisanega v register.

(5) Upravljevec registra dejanskemu lastniku in poslovnemu subjektu ne sme razkriti informacij o dostopu do podatkov v skladu s prejšnjim odstavkom. Teh informacij upravljevec registra v primeru predkazenskega in kazenskega postopka ne sme razkriti do zavrženja ovadbe ali vložitve zahteve za preiskavo ali obtožnega akta, v drugih primerih pa, če obstajajo očitni in utemeljeni razlogi za domnevo, da bi zagotovitev takšnih informacij škodovala učinkovitosti ali zaupnosti postopkov, ki so še v izvajanju ali bodo osnova za nadaljnje postopke, vendar v nobenem primeru ne več kot 8 let od posameznega dostopa.

(6) Organ, ki je dostopal do podatkov v skladu s četrtrim odstavkom tega člena, mora upravljavcu registra v roku petnajstih dni od prejema zahteve upravljavca registra sporočiti, ali obstajajo zadržki iz prejšnjega odstavka v zvezi z razkritjem informacij o dostopu. Upravljevec registra je vezan na odločitev organa iz četrtega odstavka tega člena o obstoju zadržkov.

(7) Zavezanec iz 4. člena tega zakona za dostop do podatkov iz registra upravljevec registra lahko zaračuna stroške v skladu s tarifo. Tarifo določi upravljevec registra v soglasju z ministrom, pristojnim za finance.

(8) Ne glede na določbe tega člena imajo državni organi neposreden brezplačen elektronski dostop do vseh podatkov o dejanskih lastnikih, ki so vpisani v register, kadar odločajo o pravicah subjektov, ki imajo finančne posledice za državni proračun. Iskanje podatkov o dejanskih lastnikih se državnim organom omogoči tudi z uporabo kombinacije osebnega imena in davčne številke, osebnega imena ter datuma rojstva ali kombinacije osebnega imena in naslova stalnega prebivališča, vpisanega v register.

66. člen

(politično izpostavljene osebe)

(1) Zavezanec vzpostavi in izvaja ustrezen sistem upravljanja tveganj, ki vsebuje tudi postopek, s katerim ugotavlja, ali je stranka ali njen dejanski lastnik politično izpostavljena oseba. Ta postopek, ki temelji na oceni tveganja iz 18. člena tega zakona, določi v svojem notranjem aktu ob upoštevanju smernic pristojnega nadzornega organa iz prvega odstavka 152. člena tega zakona.

(2) Politično izpostavljena oseba iz prejšnjega odstavka je vsaka fizična oseba, ki deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju v državi članici ali tretji državi, vključno z njenimi ožjimi družinskimi člani in ožjimi sodelavci.

(3) Fizične osebe, ki delujejo ali so delovale na vidnem javnem položaju, so:

- a) voditelji držav, predsedniki vlad, ministri in njihovi namestniki oziroma pomočniki;
- b) izvoljeni predstavniki zakonodajnih teles;
- c) člani vodstvenih organov političnih strank;

- č) člani vrhovnih in ustavnih sodišč ter drugih sodnih organov na visoki ravni, zoper odločitve katerih, razen v izjemnih primerih, ni mogoče uporabiti rednih ali izrednih pravnih sredstev;
- d) člani računskih sodišč in svetov centralnih bank;
- e) vodje diplomatskih predstavništev in konzulatov ter predstavništev mednarodnih organizacij in visoki častniki oboroženih sil;
- f) člani upravnih ali nadzornih organov državnih podjetij;
- g) predstojniki organov mednarodnih organizacij (kot so na primer predsedniki, generalni sekretarji, direktorji, sodniki), njihovi namestniki in člani vodstvenih organov ali nosilci enakovrednih funkcij v mednarodnih organizacijah.

(4) Državno podjetje iz f) točke prejšnjega odstavka je družba, ki izpolnjuje enega izmed naslednjih pogojev:

- 1. država ima večino glasovalnih pravic;
- 2. država ima večino poslovnih deležev ali delnic;
- 3. država ima pravico imenovati ali odpoklicati večino članov posloводства ali nadzornega sveta te družbe in je hkrati njena družbenica ali delničarka;
- 4. država je delničarka ali družbenica in na podlagi pogodbe z drugimi delničarji ali družbeniki te družbe nadzoruje večino glasovalnih pravic v tej družbi;
- 5. država ima pravico izvajati prevladujoč vpliv ali nadzor.

(5) Ožji družinski člani osebe iz drugega odstavka tega člena so: zakonec ali zunajzakonski partner, partner iz sklenjene ali nesklenjene partnerske zveze, starši ter otroci in njihovi zakonci ali zunajzakonski partnerji.

(6) Ožji sodelavci osebe iz drugega odstavka tega člena so vse fizične osebe, za katere je znano, da so skupaj dejanski lastniki ali da imajo kakršne koli druge tesne poslovne odnose s politično izpostavljeno osebo. Ožji sodelavec je tudi fizična oseba, ki je edini dejanski lastnik poslovnega subjekta ali podobnega pravnega subjekta tujega prava, za katerega je znano, da je bil ustanovljen v dejansko korist politično izpostavljene osebe.

(7) Če je stranka, ki sklepa poslovno razmerje ali opravlja transakcijo, ali če je stranka, za katero se sklepa poslovno razmerje ali opravlja transakcija, ali njen dejanski lastnik politično izpostavljena oseba, zavezanec v okviru poglobljenega pregleda stranke poleg ukrepov iz prvega odstavka 21. člena tega zakona sprejme še naslednje ukrepe:

- 1. pridobi v obsegu, ki je v skladu z oceno tveganja poslovnega razmerja, transakcije, produkta, storitve ali distribucijske poti, za stranko oziroma dejanskega lastnika podatke o izvoru premoženja ter podatke o izvoru sredstev, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja oziroma transakcije, in sicer iz listin in druge dokumentacije, ki jih zavezancu lahko predloži tudi stranka; če teh podatkov ni mogoče dobiti na opisani način ali če je to v skladu z oceno tveganja poslovnega razmerja, transakcije, produkta, storitve ali distribucijske poti, jih zavezanec pridobi neposredno iz pisne izjave stranke;
- 2. zaposleni pri zavezancu, ki vodi postopek sklepanja poslovnega razmerja s stranko pred njegovo sklenitvijo, obvezno pridobi pisno odobritev nadrejene odgovorne osebe, ki zaseda položaj višjega vodstva; odobritev nadaljevanja poslovnega razmerja se pridobi tudi, če se ugotovi politično izpostavljenost po sklenitvi poslovnega razmerja;
- 3. po sklenitvi poslovnega razmerja s posebno skrbnostjo spremlja transakcije in druge poslovne aktivnosti, ki jih pri zavezancu izvaja stranka.

(8) Kadar politično izpostavljena oseba iz tega člena preneha delovati na vidnem javnem položaju, zavezanec nadaljuje izvajanje ustreznih ukrepov še 12 mesecev. Po tem obdobju znova oceni nadaljnje tveganje, ki ga prinaša ta oseba, ter izvaja ustrezne ukrepe z upoštevanjem tveganja tako dolgo, dokler ne ugotovi, da v zvezi s to osebo tveganje ne obstaja več.

112. člen (povratna informacija)

(1) O končanem zbiranju in analiziranju podatkov, informacij in dokumentacije v zvezi z neko transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi, pri katerih so bili podani razlogi za sum storitve kaznivega

dejanja pranja denarja, predhodnih kaznivih dejanj ali kaznivega dejanja financiranja terorizma, ali so bila ugotovljena dejstva, ki so ali bi lahko bila povezana s pranjem denarja, predhodnimi kaznivimi dejanji ali financiranjem terorizma, urad pisno obvesti zavezanca iz 76. člena tega zakona, pobudnika iz 108. in 109. člena tega zakona ter nadzorni organ iz 168. člena tega zakona, razen če presodi, da bi to lahko škodovalo nadaljnjemu postopku.

(2) Urad zavezance, ki na podlagi določb tega zakona sporočajo uradu sumljive transakcije, obvesti o koristnosti in uporabnosti sporočenih sumljivih transakcij.